

Dewey's wereld

Vicki Myron

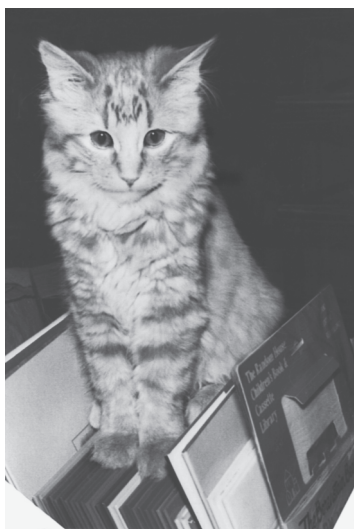
in samenwerking met Bret Witter

Dewey's wereld

PROLOOG

Dewey

*‘Dank je, Vicki, en dank je, Dewey... Ik geloof niet in engelen,
maar Dewey komt wel heel dicht in de buurt.’*

– Christine B., Tampa, Florida

Ik ben het niet eens met de schrijfster van dit brieffragment, want ik geloof wél dat er hier op aarde engelen rondlopen die ons helpen bij onze ontwikkeling. Ik geloof in ‘leermomenten’ waarop

we iets waardevols over het leven kunnen leren, als we onze ogen maar openhouden en openstaan voor wat er om ons heen gebeurt. Deze ‘kansengelen’, zoals ik ze het liefst noem, verschijnen in allerlei vormen. We komen ze tegen dankzij de mensen die belangrijk zijn in ons leven, maar ook door toevallige ontmoetingen en vreemden. Ik geloof dat Dewey Readmore Books, de beroemde bibliotheekkat uit Spencer, Iowa, zo’n engel was. Hij heeft ons zo veel geleerd en zo veel mensen ontroerd, dat dat volgens mij geen toeval meer kan zijn. Bovendien geloof ik niet in toeval.

Maar ik weet wel wat die jonge vrouw wil zeggen. Ze zegt dat Dewey, door alles wat hij deed en door het voorbeeld dat hij gaf, haar leven heeft veranderd. Ze weet niet hoe ze die kracht moet omschrijven, maar ze weet wel dat die bijzonder was.

Ik heb er trouwens wel een omschrijving voor: de magie van Dewey. Die woorden gebruikte ik altijd wanneer ik zag dat mensen door hem anders over zichzelf gingen denken. Niemand zag meer van die magie dan ik, want van alle mensen in de hele wereld kende ik Dewey het best en werd ik het meest door hem geraakt. Ik ben maar een gewone vrouw uit Iowa, al heel lang directeur van een bibliotheek in een stadje op nog geen twintig kilometer van de boerderij waar ik ben geboren en getogen, maar negentien jaar lang had ik het voorrecht om mijn leven met Dewey te mogen delen. Dewey was bijzonder. Hij veranderde het leven van veel mensen. Hij inspireerde een stad, werd wereldberoemd, haalde de koppen in tijdschriften en kranten, en was het onderwerp van de bestseller *Dewey, de bibliotheekkat*, de biografie die ik als zijn ‘moeder’ mocht schrijven. Het was de magie van Dewey. Hij was gewoon een kat, maar wist ons op de een of andere manier te inspireren. Je móést wel verliefd op hem worden. Hij ontroerde de wereld. Wie Dewey Readmore Books ooit heeft ontmoet, zal hem nooit vergeten.

Zijn verhaal begon rustig, in een guur weekend in januari

1988. Het was vijftien graden onder nul, het soort kou waarbij je het gevoel hebt dat je longen in brand staan en je huid van je gezicht loslaat. Het ergst van het wonen op de uitgestrekte vlaktes in het noorden is die kou, die vaak gepaard gaat met een snijdende wind. Op een gegeven moment kun je de kou wel verdragen, maar aanpassen doe je je nooit. Soms is het in het noorden van Iowa zo erg dat je maar beter binnen kunt blijven.

Ondanks de vrieskou was er iemand in het centrum van Spencer geweest, want op zeker moment werd op die zondag een klein zwerfkatje in de sleuf gestopt die bedoeld was voor het inleveren van boeken. Deze zat in de muur aan de achterkant van de Openbare Bibliotheek van Spencer. Ik hoop dat het een daad van barmhartigheid was, dat iemand een piepklein, acht weken oud katje van amper vijfhonderd gram in de sneeuw had gevonden en het wilde beschermen. Als dat zo was, had diegene een inschattingsfout gemaakt. Het inleverpunt voor boeken was niet meer dan een metalen buis die ruim een meter naar beneden liep en in een afgesloten metalen kist uitkwam. Het was eigenlijk net een koelkast. Zonder dekens, kussens of zachte bekleding. Alleen maar koud metaal. En boeken. Zeker tien, maar misschien wel vierentwintig uur lang zat de kleine Dewey in het pikdonker in de kou, met boeken als enige troost.

Op maandagochtend ging ik de bibliotheek binnen en opende de inleverkist. En daar vond ik dat piepkleine katje. Toen hij mij smekend aankeek, sloeg mijn hart een slag over. Hij was zo schattig en zo hulpeloos. Ik hield hem in de kom van mijn handen tot hij ophield met rillen. Daarna gaf ik hem een warm bad in de gootsteen en blies hem droog met de föhn die we gebruikten om knutselwerkjes van kinderen te drogen. Toen nam Dewey zelf het heft in handen en trippelde op zijn bevroren pootjes van de ene naar de andere medewerker van de bibliotheek en besnuffelde iedereen met zijn snoezige neusje.

Op dat moment besloot ik dat de bibliotheek hem zou adopteren. En dat was niet alleen omdat ik toen hij me met zijn schitterende goudbruine oogjes aankeek, verliefd op hem was geworden. Door zijn ogen en de vastberaden manier waarop hij alle medewerkers bedankte dat ze hem gered hadden, wist ik dat hij volmaakt zou passen in mijn plan om iets te doen aan de kille, zakelijke sfeer die in de bibliotheek van Spencer hing. Dewey was zo lief en gezellig van aard, het was zo heerlijk hem om je heen te hebben, dat hij iedereen een goed gevoel gaf.

Dat was precies wat Spencer op dat moment nodig had. De stad bevond zich midden in een landbouwcrisis, waardoor zeventig procent van de etalages in het centrum leeg waren en boerderijen in de omtrek bij bosjes failliet gingen. We hadden een feelgood-verhaal nodig. We hadden iets positiefs nodig om over te praten, en een voorbeeld van doorzettingsvermogen, hoop en liefde. Als iemand een klein katje in een donkere, ijsskoude metalen kist kon schuiven, en dat katje kon overleven zonder ook maar een greintje vertrouwen en mededogen kwijt te raken, dan overleefden wij onze tegenslagen ook wel.

Maar Dewey was geen mascotte. Hij was een kameraad van vlees en bloed, een dier dat altijd vriendelijk en lief was zodra er iemand de bibliotheek binnenstapte. Hij veroverde het hart van alle bezoekers, stuk voor stuk, en wat misschien nog wel belangrijker was: hij voelde feilloos aan wie hem echt nodig had.

Ik moet denken aan de gepensioneerden die elke ochtend langskwamen. Velen van hen bleven langer hangen en maakten een praatje met het personeel vanaf de dag dat Dewey er was.

Ik moet denken aan Crystal, een zwaar gehandicapte middelbare scholiere die alleen maar naar de grond staarde, totdat Dewey haar ontdekte en op haar rolstoel sprong zodra ze naar binnen werd gereden. Vanaf dat moment keek Crystal naar de wereld om haar heen. Elke week wanneer ze de bibliotheek bin-

nen kwam, maakte ze geluiden, en als Dewey dan kwam aanrennen en op haar stoel sprong, verscheen er een brede glimlach op haar gezicht.

Ik moet denken aan onze nieuwe medewerkster op de kinder-afdeling, die kort daarvoor in Spencer was komen wonen om voor haar zieke moeder te zorgen. Zij en Dewey zaten elke middag bij elkaar. Op een dag zag ik toevallig dat ze tranen in haar ogen had, en ik besepte hoe zwaar ze het had en dat Dewey de enige was die haar kon troosten.

Ik moet denken aan de verlegen vrouw die niet gemakkelijk vrienden maakte. Ik moet denken aan de jongeman die maar geen werk kon vinden en daardoor gefrustreerd raakte. Ik moet denken aan de dakloze man die tegen niemand ooit wat zei, maar Dewey altijd wist te vinden, hem op zijn schouder zette (de rechterschouder natuurlijk, want Dewey wilde altijd alleen maar aan die kant zitten) en een kwartier met hem rondliep. De man fluisterde, Dewey luisterde. Daar ben ik van overtuigd. En door te luisteren, door er te zijn, hielp hij ze allemaal.

Maar ik moet vooral denken aan de kinderen. Dewey had een bijzondere band met de kinderen uit Spencer. Hij was dol op baby's. Hij sloop altijd naar hun Maxi-Cosi en nestelde zich met een uiterst tevreden blik op zijn snoetje tegen hen aan, ook al trokken ze aan zijn oren. Peuters mochten hem aaien en porren, en ze kraaiden van plezier. Hij raakte bevriend met een jongen die allergisch was en zich heel verdrietig voelde omdat hij zelf geen huisdieren kon houden. Hele middagen bracht Dewey door met middelbare scholieren, die bij ons in de bibliotheek zaten terwijl hun ouders werkten. Hij probeerde hun potloden te pakken en verstopte zich in de mouw van hun jas. Bij het wekelijkse verhalen-uurtje gaf hij ieder kind even een kopje voordat hij een schoot uitkoos om zich op te krullen, en let wel: elke week een andere schoot. Jawel, Dewey had kattenmanieren. Hij sliep veel en wilde

niets liever dan op zijn buikje gekroeld worden. Hij at elastiekjes. Hij viel de toetsen van de typemachine aan (daar werkten we toen nog mee) en later het toetsenbord van de computer. Hij lag lui op het kopieerapparaat, want daar kwam warme lucht uit. Hij klom boven op de lampen. Nergens in de bibliotheek kon je een doos opendoen zonder dat Dewey plotseling verscheen en erin sprong. Wat hij echter vooral deed mocht dan wel typisch iets voor een kat zijn, maar was veel diepgaander: hij zorgde ervoor dat alle inwoners van Spencer ontvankelijk werden voor de schoonheid en liefde in ons prachtige stadje midden op de grote vlakte van Iowa, en voor elkaar.

Dát was de magie van Dewey. Hij wist zijn vrolijke, vriendelijke en ontspannen levenshouding over te dragen op iedereen die hij tegenkwam.

En dat hij beroemd werd? Dat was louter een kwestie van charisma. Het was natuurlijk mijn bedoeling dat hij bekend werd in Spencer. Ik deed er alles aan om hem te helpen het imago van de bibliotheek te veranderen, om er een ontmoetingspunt voor mensen van te maken in plaats van alleen maar een opslagplaats voor boeken. Het verbaasde me dat er ook maar iemand buiten het noordwesten van Iowa aandacht voor hem had. Maar ze kwamen, de mensen; eerst langzaam, daarna in hele drommen, aange trokken door het verhaal van de bijzondere kat die een hele stad inspireerde. Eerst kwamen de journalisten, uit Des Moines, Engeland, Boston en Japan. Toen kwamen er allerlei mensen. Een ouder echtpaar uit New York dat een reis door het land maakte en Dewey de rest van zijn leven elk jaar met zijn verjaardag en met Kerstmis geld stuurde. Een gezin uit Rhode Island, op weg naar Minneapolis (vijf uur van Spencer vandaan) voor een bruiloft. Een doodziek meisje uit Texas, dat – daar was ik van overtuigd – haar ouders om dit ene speciale cadeau had gevraagd. Het was prachtig om Dewey steeds beroemder te zien worden. De mensen

ontmoetten Dewey, brachten tijd met hem door en hielden van hem. Ze gingen naar huis en vertelden andere mensen over hem, en die kwamen op hun beurt naar hem toe, waarna ze helemaal onder de indruk weer vertrokken. Voor we wisten wat er gebeurde, werden we gebeld door een krant in Los Angeles en een verslaggever uit Australië.

Dus toen Dewey vredig stierf, op negentienjarige leeftijd, nadat hij de mensen en de bibliotheek van Spencer dag in dag uit enthousiast en vriendelijk had gediend, verbaasde het me niet echt dat zijn overlijdensbericht, dat eerst in Sioux City werd gepubliceerd, in meer dan 275 kranten verscheen. Of dat de bibliotheek duizenden brieven vanuit de hele wereld ontving. Of dat honderden fans het condoleanceboek tekenden en een geïmproviseerde herdenkingsplechtigheid bijwoonden. Twee maanden lang werden we belaagd door verslaggevers en bewonderaars, en werden we overspoeld met verzoeken om over Dewey te komen vertellen. Toen verstomde het rumoer langzaam. De camera's gingen uit en Spencer was weer het rustige stadje dat het altijd was geweest. Wij, de mensen die van Dewey hadden gehouden, kwamen eindelijk aan ons eigen verdriet toe. Dewey de beroemdheid was verdwenen; de herinneringen aan Dewey onze vriend bleven en kregen een speciaal plekje in ons hart. Heel vroeg op een ijskoude decemberdag begroef ik Dewey's as vlak bij het raam van de kinderafdeling van de bibliotheek waar hij zo veel van had gehouden. Alleen de onderdirecteur van de bibliotheek was bij me. Dewey zou het niet anders gewild hebben.

Ik wist dat Dewey zijn sporen had nagelaten, in de zin dat hij me had veranderd. Hij had de medewerkers van de bibliotheek veranderd. Hij had Crystal, het gehandicapte meisje, veranderd, en de dakloze man, en de kinderen die elke week naar het verhalenuurkje kwamen. Velen van hen kwamen later met hun eigen kinderen naar hem kijken. Ik wist hoe belangrijk hij was, omdat

veel mensen me hun eigen verhalen over Dewey vertelden. Ze namen me op de een of andere manier in vertrouwen. Uiteindelijk ontmoette hij ook mensen buiten Spencer. Maar alleen degenen die hem hadden gekend en van hem hadden gehouden, veranderde hij. Ik wist dat zijn nalatenschap in ons zou voortleven.

Ik dacht dat het daarmee afgelopen was. Dat dacht ik echt.

Toen gebeurde er iets verbazingwekkends. Ik schreef een boek over Dewey, en mensen over de hele wereld reageerden. Het boek was bedoeld als eerbetoon aan mijn vriend, een dankjewel voor alles wat hij voor Spencer had gedaan en het effect dat hij op mijn leven had gehad. Ik wist dat hij fans had en dacht dat die het misschien wel leuk vonden om het hele verhaal van begin tot eind te lezen. Ik was niet voorbereid op de hartstochtelijke reacties. Heel veel mensen die mijn boekpresentaties bijwoonden, vonden Dewey niet zomaar leuk, en vonden het niet zomaar een goed boek, ze hielden echt van allebei. Ze waren ontroerd door het verhaal en hadden het gevoel dat ze veranderd waren. Ik herinner me een vrouw in Sioux City die in tranen uitbarstte toen ze me vertelde dat haar moeder, pianodocente en organiste van de kerk in Spencer, haar elke zaterdag meenam naar de stad om een kaneelbroodje te eten en dan in de bibliotheek naar Dewey te gaan kijken. Toen haar moeder alzheimer kreeg, herkende ze langzaam haar man en haar kinderen niet meer; ze wist niet eens meer wie ze zelf was. Haar dochter maakte elke week een rit van twee uur vanuit Sioux City om haar te bezoeken, en ze bracht altijd haar kat mee. Die was zwart met wit en leek totaal niet op de koperkleurige Dewey, maar elke week zei haar moeder glimlachend: 'O, daar heb je Dewey. Dank je wel dat je hem hebt meegebracht.' Met moeite bracht de dochter die laatste woorden uit, zo erg moest ze huilen.

'Nadat ik met je had gesproken ben ik naar de parkeerplaats gegaan,' vertelde ze me later. 'Daar heb ik wel een kwartier in de auto zitten huilen. De tranen bleven maar komen. Mijn moeder